
УДК 80=161.2:002.2 (477)

Наталія Венжинович

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНІСТИКА І СЛОВ'ЯНСЬКИЙ СВІТ»

17–19 листопада 2016 р. у столиці Сербії відбулася Міжнародна наукова конференція «Україністика і слов'янський світ», присвячена 25-річчю запровадження україністичних студій на філологічному факультеті Белградського університету. Її організувала кафедра славістики цього університету, яку очолює професор Людмила Попович. Упродовж роботи конференції виголошено 46 доповідей. Обговорити вагомі проблеми дослідження української мови та літератури зібралися науковці з України, Сербії, Хорватії, Болгарії, Польщі, Словаччини, Росії, Угорщини, Італії, США, Ізраїлю, Японії тощо.

На першому пленарному засіданні виступили з доповідями знані вчені-україністи: Людмила Попович (Белград, голова оргкомітету конференції) — *«Роль та завдання україністики в сучасній славистиці (з нагоди 25-річчя сербської україністики)»*; А. Загнітко (Київ) — *«Типологія морфологічних категорій: еволюційно-динамічні процеси»*; П. Векслер (Тель-Авів) — *«Йдиш (і може, навіть ромська мова) як унікальні інструменти для реконструкції та за-/розшифрування іранізмів у германських та слов'янських мовах (з акцентом на Стародавньому Києві-Поліссі-Поділлі-Галичині)»*; М. Номачі (Саппоро) — *«Про проект літературної мови Західного Полісся, переглянутий через 30 років»*; К. Кончаревич (Белград) — *«Українська теолінгвістика сьогодні: фундаментальний та апікативний аспекти»*; Г. Лєсная (Москва) — *«Системно-структурні особливості української мови як іноземної слов'янської (в аспекті викладання у близькостпорідненій аудиторії)»*.

© Н.Ф. ВЕНЖИНОВИЧ, 2017

На другому пленарному засіданні з інформацією про свої україністичні наукові розвідки виступили: М. Сібінович (Белград) — «*Місце української літератури в сербській науці та культурі*»; А. Даниленко (Нью-Йорк) — «*Куліш про мову і про мову Куліша*»; Я. Гарасим (Львів) — «*Іван Франко і наукові школи у фольклористиці та літературознавстві*»; А. Корнеєнко (Краків) — «*Рецепція української літератури в польському контексті*»; Є. Пащенко (Загреб) — «*До історії зарубіжної україністики: україністика в Хорватії*».

Далі робота конференції відбувалася у секційних засіданнях, де мовознавці виступили у чотирьох секціях: **1. Українська мова та слов'янський світ. Діалог культур.** Були виголошені доповіді: М. Чижмарова (Пряшів) — «*Українська мова та культура в Словаччині*»; О. Баранівська (Краків) — «*Порівняльний аналіз мови української і польської політичної еліти на поч. ХХІ ст.*»; І. Держанський, О. Сірук (Софія, Київ) — «*Зайо Байо та Зайчик-Побігайчик: болгарський і український стереотипи*»; О. Сорока (Львів, Софія) — «*Підручники з української мови для болгар в минулому і сьогодні*». **2. Українська мова та слов'янський світ. Питання діахронічного та синхронічного аналізу.** Науковими спостереженнями поділилися: О. Ковач (Будапешт) — «*Визначення групи східнослов'янських запозичень серед слов'янізмів в угорській мові*»; А. Стаменова (Софія) — «*Лексичні давньоболгаризми в сучасних українській та російській мовах*»; Л. Кравченко (Київ) — «*Фольклор як скарбниця української лексики і як засіб популяризації української мови серед молоді*»; О. Сірук (Київ) — «*Терміни свояцтва в болгарських і українських паралельних текстах*»; О. Мудрий (Новий Сад) — «*Західноукраїнські паралелі в сільськогосподарській лексиці русинів Воеводини*». **3. Українська мова та слов'янський світ. Актуальні проблеми дослідження лексики та граматики.** Виступили: О. Тимко-Дітко, С. Гралюк (Загреб) — «*Дієприкметники в українській, русинській, словацькій та хорватській мовах*»; Р. Камберова (Софія) — «*Лексичні і граматичні засоби вираження ввічливості в болгарській і в українській мовах*»; М. Іванович (Белград) — «*Типи мультипліктивів в українській мові*»; О. Григор'єв (Київ) — «*Лінгвістичний аспект концепту «Європа» в публіцистиці Миколи Хвильового*»; А. Тепшич (Белград) — «*Графічні прийоми візуалізації тексту (на матеріалі прозових творів представників станіславського феномена)*». **4. Українська мова та слов'янський світ. Мовна картина світу українців та інших слов'янських народів.** Наукові розвідки представили: Н. Венжинович (Ужгород) — «*Мовна картина світу українців крізь призму фраземіки української мови*»; Л. Петровська (Київ) — «*Культурна карта слов'янського світу (за матеріалами лінгвокультурологічного дослідження етностереотипів серед українців)*»; О. Орленко (Львів) — «*Образно-схематична репрезентація часу*»; А. Радованович (Нікшич) — «*Слов'янська міфологія як елемент фразеології поетичного тексту*»; С. Петрович (Белград) — «*Сакральна лексема Бог у мережі вербальних асоціацій української мови в порівнянні з російською*».

На конференції працювали дві літературознавчі секції: **1. Українська література та слов'янський світ. Питання літературної рецепції.** Свої допо-

віді оприлюднили: В. Соболев (Варшава) — «*Польська рецепція літератури українського бароко*»; О. Дзюба-Погребняк (Київ) — «*Галичина в літературах південних слов'ян про Першу світову війну*»; Л. Гарасим (Львів) — «*Українсько-сербські міжфольклорні взаємини у культурологічній концепції Григорія Нудьги*»; Ю. Драгойлович (Белград) — «*Паратекстуальний код у художній прозі Ірени Карпи*». **2. Українська література та слов'янський світ. Письменник на тлі своєї епохи.** У цій секції виступили: Й. Гетка (Варшава) — «*Пісні як джерело досліджень української мови (на матеріалах пісень з василіанських видань XVIII століття)*»; Г. Хоменко (Харків) — «*Микола Хвильовий і Французька Республіка Словесності: парадокс пере-/прочитання*»; Н. Бойко (Київ) — «*Націєцентричний аспект творчості О.Я. Кониського*»; О. Піскунова (Харків) — «*Містика Миколи Хвильового як об'єкт світового літературознавства*»; Т. Гаєв (Белград) — «*Поетія Павла Тичини в сербському перекладі*»; Н. Шарко-Голубович (Новий Сад) — «*Міфологізм природи в українській поезії: вибіркова інтерпретація*».

У роботі секції «**Українська культура та слов'янський світ. Збереження національної ідентичності**» взяли участь, виголосивши доповіді: О. Румянцев (Мачерата) — «*Внесок І.М. Терлюка у збереження національної ідентичності українців Югославії*»; Я. Рамач, М. Рамач (Новий Сад) — «*Переклад Старого і Нового Завіту на русинську мову*»; В. Власенко (Суми) — «*Громадські організації української еміграції в Сербії в міжвоєнний період*»; А. Яковлєвич-Радунович (Белград) — «*Душа Києва в сценарії Київських фресок Сергія Параджанова*»; Д. Харді (Новий Сад) — «*Балканські титули та маєтки князя Ростислава Михайловича*»; Р. Крамар (Варшава) — «*Український політичний фольклор в архівах радянських репресивних органів*».

Упродовж роботи конференції функціонувала виставка найновіших україністичних видань, які після презентації були подаровані сербським колегам у бібліотеку кафедри.

Під час перерв у наукових дискусіях виступали студенти-україністи філологічного факультету Белградського університету, демонструючи свої знання української мови.

Учасники цього поважного наукового зібрання були запрошені на прийом у Посольство України в Сербії, де мали конструктивну зустріч із Послом України в Сербії О. Александровичем, який виявив щирий інтерес до наукових проблем, що обговорювалися на конференції.

У процесі спілкування виникли нові ідеї стосовно майбутньої міжнародної наукової співпраці, встановлені нові наукові контакти. Тож констатуємо, що конференція в Белграді дала могутній поштовх до дальших наукових студій у галузі україністики. А за результатами роботи Міжнародної наукової конференції незабаром буде видруковано збірник наукових праць.

Статтю отримано 20.12.2016

Natalia Venzhynovych

State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University", Uzhhorod

THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
"UKRAINIAN STUDIES AND SLAVONIC WORLD"

The conference was organized by the Department of Slavonic philology of Belgrade University, headed by prof. L. Popovych. During the work of the conference 46 reports were made and discussed. Significant problems of studying Slavistic philology, the Ukrainian language and literature, national identity in Europe and in the world have been discussed by the scholars from Ukraine, Serbia, Croatia, Bulgaria, Poland, Slovakia, Russia, Hungary, Italy, the USA, Israel, Japan etc. The exhibition of the most up-to-date Ukrainian publications has also been arranged by the participants from different countries. The conference in Belgrade gave a powerful impetus to further scholarly studies in the domain of Ukrainian philology.

Keywords: Slavonic philology, the Ukrainian Language and Literature, national identity, Ukrainianistic publication.

Мовна мозаїка

КОЛИ ВЖИВАТИ НАСКІЛЬКИ, А КОЛИ – НАСТІЛЬКИ?

В усному українському вжитку нерідко сплутують прислівники *наскільки* і *настільки*, що вказують на певний ступінь вияву ознаки, але не конкретизують його, пор. неправильні конструкції: *Настільки мені відомо; Настільки я знаю (пам'ятаю, орієнтуюся); У нас працюють наскільки креативні дівчата, що дивуєшся.* Щоб не помилятися, потрібно запам'ятати, що прислівник *наскільки* вживаємо з кількісним значенням 'певною мірою, доступною кому-небудь', і його можна замінити прислівником *як*, пор.: *Насільки мені відомо і Як мені відомо; Насільки я знаю (пам'ятаю, орієнтуюся) і Як я знаю (пам'ятаю, орієнтуюся).* Крім цього, він може поєднувати підрядну з'ясувальну частину з опорним дієсловом головної частини в складнопідрядному реченні, напр.: *Роман крадькома поглядав на притихлу дівчину і навіть не догадувався, наскільки зараз його серце було близьке до серця Христини (М. Стельмах); Він хотів дати повністю відчутти, наскільки Дорош від нього залежний (Г. Тютюнник).*

Прислівник *настільки* передає вказівне кількісне значення 'такою мірою', що потребує подальшої конкретизації в підрядній частині складнопідрядного речення, і його можна замінити співвідносними займенниковими словами *так, аж так, такий, аж такий*, напр.: *...я вже настільки (=такий) досвідчений, що знаю всю марність жалів (В. Винниченко); У них [словах спосіб та засіб] настільки (=так) спростилася морфемна структура, що зараз ці слова сприймаються як непрефіксальні і зовсім чужі, різнокореневі (Н. Клименко).* Саме займенникові слова *такий, аж такий, так, аж так* стоять на першому місці в російсько-українських словниках, пор.: *такий (аж такий) великий (розумний), що..; так (аж так) багато, що...*

Спільним у прислівниках *наскільки, настільки* є лише те, що вони входять як співвідносні слова до головної і підрядної частин складнопідрядного речення, указуючи на пропорційний вияв двох різних ознак, пор.: *Тараса Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе... (І. Дзюба).*

Помилку уникнете, якщо будете вживати органічніші для української мови відповідники до цих прислівників: *як* замість *наскільки* (пор.: *Як мені відомо; Як мене поінформовано і под.); такий (аж такий), так (аж так)* замість *настільки* (*У нас працюють такі креативні дівчата, що дивуєшся; Їх так мало, що потрібно докупити).*

Катерина Городенська